

Asia: VN/7059/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Insinööriliitto IL ry vastustaa ehdotuksen mukaisia muutosehdotuksia koskien pysyvän oleskelun saamisen edellytysten tiukentamista sen pääosilta. Ehdotetut muutokset eivät itsessään kannusta kotoutumiseen, vaan voivat pikemminkin haitata niitä.

Ehdotuksen mukaan pysyvän oleskeluluvan myöntämiseksi vaadittava yhtäjaksoinen oleskelu nostetaan normaalitilanteessa neljästä vuodesta kuuteen vuoteen. Kuuden vuoden oleskeluedellytys olisi pohjoismaiden kirein ja heikentäisi jopa huomattavasti Suomen kilpailumahdollisuuksia etenkin kansainvälisistä osaajista.

Ehdotuksen mukaan pysyvän oleskeluluvan voisi yhä saada neljän vuoden oleskelun jälkeen täyttämällä yhden kolmesta vaihtoehtoisesta lisäedellytyksestä. IL:in mukaan tämä aika tulee laskea kahteen vuoteen etenkin kansainvälisten osaajien houkuttelemiseksi Suomeen ja heidän pitämiseksensä täällä. Näin maahanmuuttajat voivat juurtua Suomeen nopeammin ja ottaa riskiä esimerkiksi kasvuyrityksissä.

Näitä mainittuja lisäehtoja ovat 40 000 euron vuositulot (n. 3.500 euroa kuukaudessa), Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto tai jatkotutkinto yhdessä kahden vuoden työhistorian kanssa sekä erityisen hyvä suomen tai ruotsin kielen taito yhdessä kolmen vuoden työhistorian kanssa. Tätä työssäoloa koskevaa kriteeriä IL ja TEK ehdottavat laskettavaksi molemmissa edellä mainituissa tapauksissa yhteen vuoteen, koska kyse on näissä tapauksissa nimenomaan Suomen tarvitsemista kansainvälisistä osaajista.

Pysyvän oleskeluluvan voisi ehdotuksen mukaan saada myös suorittamalla Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon, jatkotutkinnon tai yliopistossa alemman korkeakoulututkinnon. Tällöin oleskelulupaan ei liittyisi vaatimusta tietyn pituisesta oleskelusta, vaan se riippuisi siitä, kuinka nopeasti ulkomaalainen suorittaisi sanotun tutkinnon vähintään kehittyvän suomen tai ruotsin kielen taidon lisäksi.

Tämä malli tulee laajentaa koskemaan myös alemman ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita. Tutkimustulosten perusteella ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet ulkomaalaiset työllistyvät hyvin ja vahvistavat näin Suomen taloutta.

Sitä, että suoritettu tutkinto sekä kehittyvä suomen tai ruotsin kielen kielitaito (koulussa suoritettu 15 opintopistettä) riittävät pysyvään oleskelulupaan IL kannattaa varauksettomasti. Esitys siitä, että yliopistotutkinnon tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa suorittaneet voivat saada pysyvän oleskeluluvan on hyvä askel tähän suuntaan. Suomen tai ruotsin kielen taidon osoittaminen suoritetuilla opinnoilla on hyvä ratkaisu ja ohjaa yliopistot ja korkeakoulut tarjoamaan opiskelijoille todellisen mahdollisuuden oppia kotimainen kieli osana opintoja.

Ehdotuksen mukaan kaikissa tilanteissa tietyn pituinen työhistoria sisältäisi myös vaatimuksen siitä, että mukana saisi olla yhteensä enintään kolme kuukautta turvautumista työttömyysturvaan tai toimeentulotulotukeen. Tämä on erittäin ongelmallinen tilanteissa, jossa yritys lomauttaa tai irtisanoo ihmisiä tuotannollisin perustein. Etenkin lomautuksen aikana henkilön työsuhde säilyy, eikä ole kohtuullista vaikeuttaa pysyvän oleskeluluvan saamista työnantajayrityksen toiminnan vaikeuksien takia.

IL:n näkemyksen mukaan esityksen mukaiseen kategoriaan voidaan jättää ainoastaan henkilöperusteisesta irtisanomisesta sekä koeaikapurusta johtuvat tukiajat. Lisäksi tätä tukien enimmäisaikaa tulee joka tapauksessa pidentää kuuteen kuukauteen, jotta Suomi ei menetä tänne jo kotoutuneita ja esimerkiksi kieltä osaavia kansainvälisiä osaajia ainoastaan liian kovien kriteerien vuoksi.

Lisäksi huomioon tulisi ottaa näissä asioissa ns. Kanadan malli, jossa pysyvä oleskelulupa tarjotaan automaattisesti riittävät pisteet valituilla kriteereillä saaville. Näitä kriteerejä voisi olla esimerkiksi työpaikka, joka tarjoaa riittävät vuositulot, Suomessa tunnustettu, minkä tasoinen tahansa korkeakoulututkinto sekä kohtuullinen suomen tai ruotsin kielen taito.

Rajoitus on myös ristiriidassa 3/6-kuukauden säännön kanssa, jonka valmistelun yhteydessä olemme tuoneet esiin, että korkeakoulutettujen työllistyminen voi helposti viedä yli kolme kuukautta. Vähintäänkin se heikentää kansainvälisten osaajien riskinottoa lähteä yhden työttömyysjakson jälkeen töihin aloittelevaan kasvuyritykseen tai perustamaan yritystä, jossa tilanteissa riski

työttömydestä on merkittävä. Tästä syystä esitämme vaatimuksen poistamista ja nähdäksemme toimeentulovaatimus riittää rajauksena.

Sen sijaan esitettyä pysyvän oleskeluluvan ja pitkään oleskelleen oleskeluluvan rikosesteitä koskevaa tiukennusta IL ja TEK eivät vastusta (ehdottoman vankeusrangaistuksen vaikutus oleskeluajan laskentaan).

Jauhiainen Maria
Insinööriliitto IL ry